

Hyvinkään ympäristönsuojeluyhdistys
Nummikatu 31; 05820 HYVINKÄÄ

Hyvinkään kaupunki, Kaavoitusyksikkö, PL 21, 05801 HYVINKÄÄ
kirjaamo@hyvinkaa.fi

Hyvinkää 2.3.2018

Lausunto ehdotuksesta Sveitsin-Härkävehmaan alueen osayleiskaavaksi

Hyvinkään ympäristönsuojeluyhdistys on tuonut jo neljässä aiemmassa kannanotossaan esille Sveitsin-Härkävehmaan alueen rakentamishankkeen haittavaikutuksia:

1) Haitat pohjavedelle

Aleksis Kiven ja Härkävehmaan katujen varteen suunnitellaan paljon kerrostaloja. Voittaneessa kilpailutyössä ”Terve metsä, terve vuori” niitä on 20. Lisäksi tulevat pysäköintitalot. Aleksis Kiven kadulle viettävä loiva rinne on Sveitsin pohjavesialueen tärkein pohjaveden muodostumisalue. Pöyryn selvitysten mukaan jopa yli 60% sadevedestä imeytyy pohjavedeksi tuolla alueella. Katoilta tuleva puhdas vesi on suunniteltu imeytettäväksi maastoon, pihojen ja teiden vedet puolestaan hulevesialtaisiin suodatettavaksi.

Kun alue rakentuu ja pihat päällystetään, on suuri riski, että pohjaveden muodostuminen vähenee. Varsinkin rankkasateet huuhtovat pihojen likaiset vedet muualle maastoon. Kaatosateella katoilta tuleva sadevesi ei ehdi imeytyä, vaan sitä päätyy katujen viemäreihin. Havainnekuvien mukaan rakennettavat tontit ovat niin täynnä kerrostaloja, ettei hulevesialtaille ole juuri tilaa. Pöyryn vastaavassa kartassa pienet altaat on saatu sijoitettua aivan tonttien reunoille, jopa kiinni luonnonsuojelualueeseen. Hulevesialtaat vaativat jatkuvaa huoltoa, jotta ne toimisivat. Niille pitää siis varata riittävästi tilaa.

Sveitsin pohjavesialue on pieni, vain 5 km², ja suuri osa siitä on rakennettua kaupunkialuetta, jossa pohjavettä muodostuu vähän. Kun pohjavettä suodattava harjualue on pieni, niin pohjavettä muodostuu liian vähän. Sveitsin vedenottamon pumppausta on jouduttu vähentämään 2500 m³/vrk, koska pohjaveden pinta on laskenut lähes 2 metriä.

Tilanne ei parane, kun muodostuvan pohjaveden määrä kerrostaloalueella vähenee. Näin käy tiukoista kaavamääräyksistä huolimatta. Pöyryn selvityksissä pohjaveden määrä vähenee ja pohjaveden laatu voi huonontua noilla rakennettavilla alueilla. Pienenkin vähenemän vaikutus tuntuu. Päinvastoin pohjaveden pinta pitäisi saada nousemaan. Kaavan tavoite ”pohjaveden puhtauden ja muodostumisen turvaaminen sekä hulevesien haitaton johtaminen” ei tule toteutumaan.

2) Haitallisia ympäristövaikutuksia

Pohjaveden pinnan alhaisuudella on monia haitallisia ympäristövaikutuksia. Viereiseltä

Härkävehmaan suolta tulee tilalle huonolaatuista vettä. Vedenottoaivojen veden laatu on jo nyt alkanut huonontua. Samoin harjun alapuoliset lähteiköt alkavat kuivua. Sveitsin pohjavesialue kuuluu luokkaan 1E eli siellä on pohjavesivaikuttaisia arvokkaita ekosysteemejä, harvinaista kasvi- ja muuta lajistoa. Myös Sveitsinpuron virtaama vähenee. Uhanalainen meritaimen ei enää pääse kutemaan puron kutusoraikolle. Vedenhankinnan kannalta arvokas ja ekologisesti tärkeä Härkävehmaan rinteiden maasto tulee säilyttää koskemattomana, eikä sinne pidä rakentaa kerrostaloja. Alueen tontit tulee pitää nykyisellään: metsäisenä puistona, koulutonttina, urheilukenttänä ja pysäköintialueena. Komean ja vanhan mäntymetsän tulee säilyä suoja-alueena luonnonsuojelualueelle. Kerrostalot voidaan rakentaa sopimuksessa mainituille vaihtoehtoisille ja jo kaavoitetuille alueille.

Koska rakentamisen vaikutukset ovat merkittäviä ja laajalle ulottuvia koko pohjavesialueella, tulee Sveitsissä tehdä ympäristövaikutusten arviointi, jos rakennushanketta aiotaan viedä eteenpäin. Nykyään ympäristövaikutusten arviointeja tehdään myös yksittäisille laitoksille.

3) Haitat luontoarvoille

Asuntojen rakentaminen välittömästi kiinni suojelualueeseen tuhoaa väistämättä luontoarvoja. Kerrostalot eivät kuulu Sveitsin puistoon eivätkä sovi maisemaan. Aleksis Kivenkadun alarinne on geologisesti arvokas muinaisen jääjoen suisto, delta, joka liittyy harjun Salpausselkään. Komea boreaalinen männikkö joudutaan kaatamaan kerrostalojen tieltä. Nuo kymmenet talot sulkevat Aleksis Kiven ja Härkävehmaan kaduilta sisään tullessa näkymän Sveitsiin. Puisto ei ole enää houkutteleva luontomatkailukohde turisteille, ei edes hyvinkäläisille.

4) Eroosion lisääntyminen

Sveitsin puiston maaston kulutus lisääntyy kävijämäärän kasvaessa. Kuivassa harjumaastossa kulutus näkyy selvästi. Kasvillisuuden väistyessä eroosio lisääntyy. Tämä vähentää puiston suojeluarvoa. Pelättävissä on tyypillinen ketjureaktio: rakentaminen syö puistoa pala palalta, kasvava kulutus heikentää luontoarvoja, rauhoitus alkaa menettää merkitystään. Osayleiskaavan luvussa 7 ”Vaikutusten arviointi” tämä mainitaan toteamalla, että asuinrakentaminen ja hotellin toiminnan vilkastuminen lisäävät luonnontilaisen osan kulumisen vaaraa. Muuta apua tähän ei esitetä kuin, että ”Liikkumisen ohjaamiseen luonnonsuojelualueella tulisikin kiinnittää enemmän huomiota, jotta maaston kulumisen voitaisiin rajoittaa mahdollisimman pienelle alueelle.” Liikkumisen ohjaaminen on käytännössä aika lailla mahdotonta. Asuminen keskellä ulkoilualueita houkuttelee varmasti ihmisiä ulos liikkumaan. Harjumaasto tallautuu yhä pahemmin, aluskasvillisuus hupenee ja eroosio kiihtyy. Puiden juuret paljastuvat ja isot kivet tulevat esiin, ja se ohjaa kulkua sivummalle ja laajentaa kulutukselle alttiita alueita.

5) Vaikutus yhdyskuntarakenteeseen

Sveitsin-Härkävehmaan alueen suunnittelu on tehty yhdessä kiinteistöosakeyhtiön kanssa tavoitteena maksimaalinen asuntorakentamisen tehokkuus. Kaupunkisuunnittelun tulee olla riippumatonta ja koko kaupungin etuun tähtäävää eikä yhden intressiryhmän ehdoilla toteutettavaa. Keskustelutilaisuudessa 24.1.2018 kiinteistösijoittajat esittivät, että yhdyskuntarakenteen pitää tukea hotellia, jotta se menestyisi. Voiko hotellin menestyminen

rakentua viereisten asuinkerrostalojen varaan? Luulisi hotellin vetovoiman perustuvan ihan muihin tekijöihin, kuten sen tarjoamiin palveluihin ja elämyksiin. Puiston muuttaminen kerrostaloalueeksi on liian suuri uhraus hotellin ja sen viihdekeskuksen menestymisen hyväksi. Voi käydä niinkin, että komeista kerrostaloista huolimatta hotellin ja viihdekeskuksen toiminta hiipuu, jolloin puiston tuhoaminen oli ihan turhaa.

Hyvinkäällä riittää tonttimaata; sitä ei tarvitse ottaa puistosta eikä urheilukentästä. Hangonsillan alueelle, Metsäkaltevaan, Tehtaansuolle ja Marjamäenkadulle on kaavoitettu asuntotontteja monen vuoden tarpeeseen. Uusi kerrostaloalue Sveitsin puistoon aiheuttaa kilpailutilanteen asuntoalueiden kesken. Riittääkö kaikille uusille asunnoille ostajia? Onko Hyvinkäälle tulossa niin paljon maksukykyisiä asukkaita, että kaikki komeat asunnot puistonäköalalla tekevät kauppansa?

Sveitsin-Härkävehmaan alueesta v. 2016 tehdyn asukaskyselyn tulokset eivät näy suunnittelussa. Asuntorakentaminen ei saanut kannatusta kyselyssä. Härkävehmaan koulun aluettakin toivottiin ensisijaisesti liikuntakäyttöön, toiseksi virkistyskäyttöön ja vasta kolmantena matalien asuintalojen rakentamiseen. Kysely taisi olla vain näennäistä kuntalaisten osallistamistoimintaa.

Suunnittelualueelle on laadittu maankäytön kehittämissuunnitelma, jonka tarkoituksena on ideoida sinne uusia toimintoja, sovittaa ne yhteen ympäristön arvojen kanssa ja samalla vahvistaa alueen matkailu- ja virkistyskäyttöä. Nyt on tuotu esille vain alueen käyttö asuinrakentamiseen. Missä ovat vaihtoehdot?

Hyvinkään ympäristönsuojeluyhdistyksen mielestä Sveitsin puisto on niin tärkeä osa Hyvinkään imagoa, että alueen kaavamuutoksissa pitää huomioida Sveitsin merkitys koko kaupungin kannalta. Alueen kaavoitusta ei saa ohjata lyhytnäköinen yksityisen yrityksen voitontavoittelu. Kun kerran luontomatkailua halutaan lisätä, luontoa pitää olla heti puiston sisääntulon kohdalla tulijoita vastaanottamassa.

Esitämme, että suunnitelmaluonnos hylätään ja siirretään rakennusoikeus Finex Capitalin kanssa tehdyn yhteistyösopimuksen mukaisesti toissijaisille alueille Marjamäenkadulle ja Tehtaankulmaan.

Hyvinkäällä 2.3.2018

Tuija Lahtinen Kristiina Urtamo
puheenjohtaja varapuheenjohtaja